

عنوان : سطح به کارگماری پرسنل پرستاری و پیامدهای آن
نام نویسنده : سمیه دهقانی ، دانشجوی کارشناسی ارشد پرستاری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

مقدمه و اهداف : یکی از اولویت های سازمان بهداشت جهانی و یکی از نگرانی های سیستم مراقبت بهداشتی تامین امنیت بیمار است، زیرا بدون امنیت مراقبت با کیفیت وجود نخواهد داشت و چون پرستاران پرسنل کلیدی در ارائه مراقبت مستقیم به حساب می آیند کیفیت سلامتی جامعه به میزان زیادی به تامین کافی پرسنل پرستاری ماهر وابسته است و اهمیت این مسئله در بخش های مراقبت ویژه که کمبود نیروی انسانی باعث به مخاطره انداختن وضعیت بیمار می شود آشکار تر است. مطالعات نشان داده که ارتباط مستقیمی بین در دسترس بودن پرسنل پرستاری و خلأ پرستاران و کیفیت مراقبت وجود دارد. کمبود نیروی پرستاری یکی از چالش هایی است که جامعه پرستاری از قبل با آن روبرو بوده و امروزه در تمام جهان به صورت یک مسئله ی چالش بر انگیز برآمده است و به حد بحرانی رسیده. شفافیت این مسئله نه فقط برای پرستاران بلکه برای کل سیستم بهداشت و درمان است.

از نظر اکن و همکارانش پرستاران هسته ی سیستم بهداشتی درمانی هستند و بدون هسته بقای سلول امکان پذیر نخواهد بود و اگر کاهش تعداد پرستاران به همین صورت ادامه یابد این اتفاق رخ خواهد داد. در واقع حل مشکل کمبود نیروی پرستاری یکی از حیاتی ترین اقدامات در ارائه ی مراقبت با کیفیت به حساب می آید.

طبق مطالعه دهقان نیری در سال 2008، 90026 پرستار در سیستم بهداشتی ایران در مجموعه های دولتی، نظامی، خصوصی و... کار می کردند و طبق آمار به ازای هر هزار ایرانی فقط 12 نفر پرستار وجود دارد. بر اساس تعداد تخت فعال موجود در ایران که 11000 است نسبت پرستار به بیمار 0.8 است در حالی که نسبت استاندارد پرستار به بیمار 1.5 تا 2 است یعنی به ازای هر پرستار دو تخت لازم است و تعداد پرستاران مورد نیاز 220000 است.

نسبت به کارگماری میزان زمانی است که توسط پرستاران فارغ التحصیل صرف مراقبت مستقیم از بیمار می شود و با سیستم طبقه بندی بیماران و ساعات مراقبت پرستاری تعریف می شود. هر چند مدت خاصی به منظور تعیین دقیق استافینگ وجود ندارد اما سازمان های مختلف از فرمول ها و نسبت های مختلفی به منظور ارائه مراقبت توسط پرستاران به بیماران استفاده می کنند. هاستون در سال 2006 حداقل نسبت پرستار به بیمار را بیان کرد.

بخش های مراقبت ویژه یک دوم، نوزادان یک دوم، اتاق عمل یک یکم، زایمان یک دوم، قبل از زایمان یک چهارم، بعد از زایمان یک چهارم، اطفال یک چهارم، داخلی جراحی یک پنجم، انکولوژی یک چهارم، روان پزشکی یک ششم، اورژانس یک چهارم.

در این راستا موضوعی که امروزه اهمیت زیادی را به خود اختصاص داده وقوع عوارض جانبی در سیستم بهداشتی درمانی است. عوارض جانبی چالش بزرگی در کیفیت مراقبت به حساب می آید که بین پنجمین و هشتمین علت منتهی به مرگ در آمریکا قرار گرفته اند. خطاها در مراقبت از بیمار در هر زمانی در طول شیفت رخ می دهد، اما شناس وقوع خطاها زمانی که بخش ها شلوغ و بار کاری زیاد است افزایش می یابد.

بین عوامل تاثیر گذار بر پرستاران و مراقبت ارائه شده بین بیمار ارتباط مستقیم وجود دارد و طبق گزارشات موجود مهم ترین عوامل تاثیر گذار در بروز خطاهای پزشکی بار کاری، استرس و خستگی پرسنل، تعداد ناکافی پرستاران و مدت زمان ناکافی در جهت ارائه ی مراقبت است.

شایع ترین عوارض جانبی ناشی از استافینگ ناکافی وقوع خطاهای دارویی و عفونت اکتسابی از بیمارستان است که علت منتهی به مرگ در 7000 آمریکایی در طول سال است و انتظار می رود که از هر 100 نفر بیمار 2 نفر قربانی خطاهای دارویی شوند و به طور کلی 50٪ این خطاها تهدید کننده ی حیات هستند.

عفونت مرتبط با سیستم بهداشتی جزء دهمین علت منتهی به مرگ قرار گرفته است و تخمین زده شده که 1 الی 3 درصد مرگ ها در ایالت متحده به علت عفونت ایجاد

می شود. با توجه به مطالب فوق و رسالت سیستم درمان که ارتقای سلامت است در این پژوهش به بررسی پیامدهای حاصل از نسبت پایین پرستار به بیمار پرداختیم تا زوایای مبهم این موضوع روشن تر گردد و اقدامات لازم در رابطه با تامین مناسب نیروی انسانی صورت گیرد.

یافته های پژوهش :

بر اساس یافته های حاصل از مطالعات بررسی شده نسبت پایین پرستار به بیمار دو عارضه کلی به همراه دارد :

1- افزایش ایجاد عوارض که به کاهش امنیت و کیفیت مراقبت منتهی می شود.

2- فرسودگی شغلی پرستاران به دلیل بار کاری بالا

در واقع بین به کارگیری پرستاران و مورثالیتی بیمارستانی، نارسایی در درمان و دیگر نتایج بیماران ارتباط آماری معنی داری وجود دارد . طبق یافته های نیدل من و همکارانش با حفظ به کارگیری پرستاران در سطوح بالاتر عفونت مجاری ادراری 9٪ و پنومونی 6٪ کاهش می یابد و اگر نسبت پرستار به بیمار در 24 ساعت بالاتر از 2.2 حفظ شود از 26.7٪ عفونت های اکتسابی در بخش مراقبت های ویژه کاسته می شود ، زیرا به کارگیری پرستاران یک عامل کلیدی در مراقبت بهداشتی به حساب می آید که با خطر عفونت در بیماران به شدت در ارتباط است. در واقع کاهش نسبت پرستار به بیمار ریسک فاکتوری در انتقال پاتوژن های بیمارستانی است ، زیرا بار کاری زیاد باعث تمایل کم پرستار به حفظ بهداشت دست می شود که بهترین راه پیشگیری از عفونت است.

از طرفی باید به این نکته توجه داشت که سطح به کارگیری ناکافی پرستاران تنها بر نتایج بیماران تاثیر گذار نیست و سیکل معیوبی تشکیل می شود که کل سیستم درمانی را تحت تاثیر قرار می دهد .

فشار کاری بالا باعث خستگی ، افزایش غیبت ، عدم رضایت شغلی می شود . خستگی مزمن باعث افسردگی و مختل شدن کیفیت خواب می شود و در نهایت پرستار دچار فرسودگی شغلی می شود.

بار کاری سنگین و کمبود پرسنل دو نوع از استرسورهای محیطی است که توسط پرستاران تجربه می شود ، این عوامل در کنار مشکلات موجود در حرفه ی پرستاری باعث افزایش خروج پرستاران از حرفه و پیچیده تر شدن مشکل می شود .

طبق نظر تومی هنگامی که سطوح پرستاری مناسب باشد به دلیل کاهش عوارض از هزینه های وارد بر سیستم بهداشتی کاسته می شود. در مطالعه ای که بر بیماران پذیرش شده ICU طی 4 سال انجام شد این یافته حاصل شد که میزان عفونت کلی 64.5٪ پیروز در هر 1000 بیمار بود و بیماران عفونی مورثالیتی و مدت اقامت بیشتری را در ICU

و بیمارستان در مقایسه با بیماران غیر عفونی تجربه کردند . ($P < 0.001$) متوسط نسبت پرستار به بیمار در 24 ساعت 1.9 بود و سطوح به کارگیری بالاتر باعث کاهش بیش از 30٪ خطر عفونت می شد و اگر نسبت پرستار به بیمار بیش از 2.2 حفظ می شد از 26.7٪ عفونت ها اجتناب می شد .

بحث و نتیجه گیری کلی :

با توجه به تاثیر سطح به کارگیری پرستاران بر نتایج بیماران و چند بعدی بودن مسئله ی کمبود نیروی پرستاری توجه بیشتر و مداخله از جانب تمام بخش های درمانی ضروری است و نیازمند برنامه ریزی استراتژیک جهت رفع این مشکل است.

ارائه ی خدمات به بیماران در بیمارستان توسط پرستاران تامین می شود و اگر بیمارستانها در ارتباط با رضایت مصرف کنندگانشان نگران هستند باید چگونگی حفظ تعداد کافی پرسنل پرستاری و چگونگی بهبود بخشیدن به رضایت شغلی آنها را یاد بگیرند ، چون رضایت بیماران به طور شدیدی تحت تاثیر مراقبت دریافتی از جانب پرستاران قرار می گیرد .

در کل از بررسی متون این یافته حاصل شد که بین نسبت پرستار به بیمار و نتایج بیماران ارتباط مستقیم وجود دارد و با توجه به این نکته که به کارگیری مناسب پرستاران یکی از حساس ترین و مهم ترین وظایف مدیران پرستاری است که بخش زیادی از وقت آنها را به خود اختصاص می دهد آشنایی مدیران با روش های نوین دنیا در این حیطه نتایج مطلوبی را به همراه خواهد داشت.

راهکار های گوناگونی جهت حل این مشکل وجود دارد که به بعضی از آنها اشاره

می شود ، به این امید که اثر بخش باشد.

- *انجام طرح های تحقیقاتی به منظور بررسی شیوع عفونت اکتسابی در بیمارستان ناشی از بار کاری بالا و تعداد ناکافی پرستاران
  - *آشنایی مدیران سیستم بهداشت و درمان و بخصوص مدیریت پرستاری با راهکارهای کاهش ترک محل خدمت ،افزایش رضایت شغلی پرستاران و کاهش فرسودگی شغلی پرستاران
  - *بررسی سیاست های دیگر کشورها در رابطه با کمبود نیروی پرستاری
  - *بررسی علل کمبود نیروی انسانی
  - *بالا بردن کمیت پرسنل پرستاری متناسب با نیازهای بیماران و استانداردهای جهانی
  - *استفاده از سیستم های طبقه بندی بیماران (PCS) برای تعیین نیاز های استافینگ
  - *تهیه و تنظیم ابزارهای مناسب به منظور ثبت خطاهای پزشکی و بررسی ارتباط آن با استافینگ
  - *ایجاد سیاست ها و برنامه ریزی های استراتژیک به منظور بهبودی در کار نیروی پرستاری
- کلید واژه ها :** نسبت پرستار به بیمار ، به کارگماری پرستاران ، کیفیت مراقبت